

'De beste oplossing is er niet, het is niet voor niets crisis'

Profiel

Asje van Dijk (62) is sinds 2011 burgemeester van de gemeente Barneveld. Van Dijk is geboren in het Twentse Rijssen en was voordat hij in Barneveld aan de slag ging 8 jaar gedeputeerde in de provincie Zuid-Holland namens het CDA. Hij is afgestudeerd als politicoloog en econoom.



Asje van Dijk

'De beste oplossing is er nooit als het crisis is'

Tijdens de eerste weken van de fipronilcrisis speelde burgemeester Asje van Dijk van Barneveld een sleutelrol bij het realiseren van een werkbare communicatie met de NVWA. Ook daarna was zijn autoriteit af en toe onmisbaar om doorbraken te forceren.

DOOR BERRIE KLEIN SWORMINK

Toen hij eind juli vorig jaar op het NOS-journaal hoorde over het blokkeren van pluimveebedrijven door de NVWA vanwege fipronil in eieren dacht Asje van Dijk, burgemeester van Barneveld 'daar kunnen ook wel eens bedrijven uit onze gemeente bij zitten'. "Daarom hebben we de volgende dag gepraat met een delegatie van LTO en de NVP. De sector schatte op dat moment dat zo'n vijftig tot zestig bedrijven hier in de streek dat spul gebruikt zouden kunnen hebben. We spraken af om na het weekend weer bij elkaar te komen. Toen hebben we een crisiscentrum in het leven geroepen." Het snelle en daadkrachtige optreden van Van Dijk is tekenend voor zijn inzet tijdens de volgende weken en maanden van de fipronilcrisis. Bestuurders in de pluimveesector prijzen het optreden van de Barneveldse burgemeester die voor elkaar wist te krijgen dat de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) een aantal kerren moest inbinden.

Wat hebt u met de pluimveesector?

"Barneveld en pluimvee zijn vanuit de historie onlosmakelijk met elkaar verbonden. Dat weet iedereen. Als je in Korea of China over Barneveld begint, zeggen ze 'kippen'. Dat komt onder meer doordat ons groene agrarische opleidingscentrum, het Aeres College, veel buitenlandse studenten traint op het gebied van pluimveehouderij.

Daarnaast speelt de pluimveesector economisch gezien een grote rol in onze Regio FoodValley. Dan gaat het niet alleen om de primaire pluimveehouderijbedrijven maar ook om andere food-gerelateerde bedrijven zoals veevoer en vleesverwerking. Ook toeleverende bedrijven zorgen voor veel werkgelegenheid."

Wat is de rol van de regionale overheid als het om de pluimveesector gaat?

"Net als in andere sectoren spelen in de pluimveesector vraag-

stukken omtrent de toekomst. Bijvoorbeeld als het gaat om inspe-
len op maatschappelijke wensen op het gebied van dierenwelzijn
en milieu. De overheid kan ondersteunen bij het inslaan van nieu-
we wegen. Dat doen we bijvoorbeeld binnen FoodValley met di-
verse innovatieprojecten. Ook hebben we in Barneveld het Poultry
Expertise Centre (PEC) opgericht. Het PEC houdt zich onder meer
 bezig met het testen van nieuwe technieken, bijvoorbeeld op het
 gebied van fijnstofreductie."

U nam bij de start van de fipronilcrisis het initiatief om onder de vlag van het PEC een crisiscentrum ofwel Meldpunt Fipronil op te richten. Wat kon dit meldpunt voor getroffen pluimveehouders doen?

"Het Meldpunt heeft een belangrijke rol gespeeld bij het bewerk-
stelligen van een werkbare relatie met de NVWA. In het begin
werden boeren met vragen in een wachtrij gezet. Dat is niet goed
als er zo veel op het spel staat. Ik heb me daar persoonlijk voor in-
gezet. Voor een burgemeester is het iets makkelijker om de direc-
teur van de NVWA aan de telefoon te krijgen dan voor een pluim-
veehouder.

Vanuit het Meldpunt hebben we boeren ook een luisterend oor
geboden. Eigenlijk zat iedere legpluimveehouder met dezelfde
vragen. Alleen de emotionele beleving verschilde sterk per per-
soon.

Voor pluimveehouders hebben we drie informatieavonden geor-
ganiseerd. Ook mensen van de NVWA waar daar aanwezig. Voor
hen was het nodig en nuttig om te zien hoe deze problematiek er
bij de pluimveehouders inhakte. Als je alleen maar vanuit je kan-
toor de verhalen hoort, is het heel makkelijk om te denken 'die
pluimveehouders hadden maar niet zo dom moeten zijn om dat
spul te gebruiken'.

Het Meldpunt is ingesteld op initiatief van alle gemeenten in de
Gelderse Vallei: Barneveld, Ede, Nijkerk, Putten, Renswoude, Rhe-
nen, Scherpenzeel, Veenendaal, Woudenberg en Wageningen, sa-

men met LTO en NVP. Als burgemeester vertegenwoordigde ik binnen het Meldpunt ook mijn collega's van die andere gemeenten. We hebben het samen gedaan."

Het Meldpunt hield zich onder meer bezig met het in kaart brengen en werken aan oplossingen voor knelpunten. Wat voor knelpunten waren dat?

"Er is veel misgegaan tijdens de fipronilcrisis. Een voorbeeld is dat pluimveehouders soms wel een week moesten wachten op de uitslag van een laboratoriumtest op fipronil. Dat kwam omdat de NVWA maar van één laboratorium de uitslagen erkende. Ook moesten boeren met een gunstige laboratoriumuitslag soms wel een week wachten op de officiële beschikking dat hun stallen waren vrijgegeven. Dat betekende een week lang onnodig eieren weggoeien. Voor een bedrijf met enige omvang betekent dat zo € 50.000 onnodig extra verlies. Ook het schoonmaken van stallen is een voorbeeld. Niemand kon de pluimveehouders vertellen hoe ze dat moesten doen. Samen met de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD) hebben we een testprogramma opgezet."

'Voor een burgemeester is het iets makkelijker om de directeur van de NVWA aan de telefoon te krijgen dan voor een pluimveehouder'

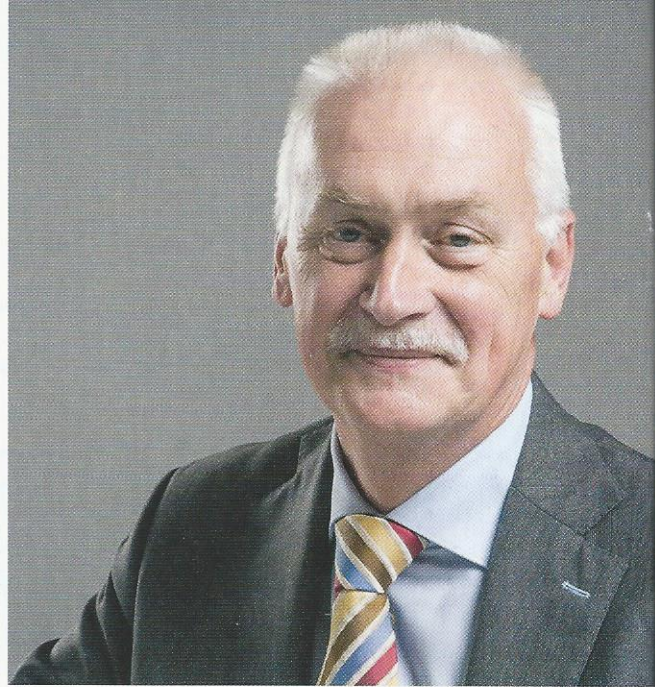
Informatie over het ruimen van bedrijven wilde de NVWA in eerste instantie niet verstrekken. Hoe hebt u ze zo verkregen dit wel te doen?

"Toen duidelijk werd dat de NVWA over zou gaan tot het ruimen van besmette bedrijven, heb ik gevraagd om daarover geïnformeerd te worden. Onder meer met het oog op de openbare orde. Dierenactivisten hadden al gedreigd om in actie te komen. De NVWA meldde me echter de gevraagde informatie niet te kunnen verstrekken met het oog op de privacy. Mijn reactie was: 'Dat is vreemd, want bij een uitbraak van vogelgriep meld je me wel wanneer jullie een bedrijf gaan ruimen.' Zij: 'Ja, maar het gaat hier niet om een dierziekte, burgemeester. Ik: 'Maar we doen toch hetzelfde als we bij een uitbraak van een dierziekte doen?' Uiteindelijk moest ik bij de minister een beroep doen op mijn verantwoordelijkheid voor de openbare orde op grond van de Gemeentewet. De buitenwereld denkt dat overheden keurig samen optrekken. In dit geval liep dat niet op rolletjes, al is de gevraagde informatie wel gekomen. En ik begrijp dat iedereen zich ook aan de wet- en regelgeving moet houden, maar soms merk je dat dit belemmerend werkt op momenten die er echt toe doen."

Afvoer van mest was ook een probleem?

"Dat is het nog steeds. Er ligt nog veel mest die niet verwerkt kon worden op de bedrijven. Het Meldpunt heeft hard gewerkt aan

FOTO: GEMEENTE BARNEVELD



oplossingen. Een deel, 2.500 ton, kon afgevoerd worden naar ARN Weurt. Sinds februari van dit jaar is er een protocol dat het mogelijk maakt om bedrijfseigen vervuilde mest te mengen met bedrijfseigen schone mest. Dit helpt, maar biedt voor veel bedrijven onvoldoende soelaas. We overleggen al maanden over de mogelijkheid om de vervuilde mest te verzamelen op een centraal punt in Nederland. Er zijn verschillende redenen die ervoor pleiten om de mest van de bedrijven te verwijderen. Onder meer volksgesondheid, dierziekten, kans op broei en brand en het emotionele aspect. Wat het vinden van een oplossing belemmert, is dat de NVWA vervuilde mest beschouwt als categorie I-materiaal. En voor mest geldt dezelfde norm als voor eieren bij fipronil. Wat een onzin. Alsof iemand mest zou opeten."

Als woordvoerder van het Meldpunt uit u kritiek; vooral op de NVWA. Wat is volgens u de oorzaak van de vele missers?

"Wat ik zelf tegen de NVWA heb gezegd, is dat het niet zinvol is om je alleen te richten op de beste oplossing. De beste oplossing is er niet. Het is niet voor niets crisis. Daarom moet je bereid zijn om ook te zoeken naar een tweede of derde beste oplossing."

Waarom had de pluimveehouderij het nodig dat het Meldpunt en in het bijzonder u als burgemeester af en toe doorbraken moest forceren?

"Er speelden complexe vraagstukken waarbij je niet mag verzan- den in het naleven van regels. Daar moet je bovendien stijgen en redeneren vanuit het maatschappelijk belang. Dat is in zekere zin de rol die we als Meldpunt gepakt hebben. Vroeger was er een productschap dat zo kon optreden. Maar dat bestaat niet meer. De fipronil-problematiek heeft nog eens duidelijk gemaakt dat individuele pluimveehouders weinig in de melk te brokkelen hebben. Als gemeenten moesten we iets doen. We konden deze crisis niet zomaar op zijn beloop laten. Het was de taak van de gemeente en de gemeenschap om hulp te bieden. En dat is gebeurd. Begrijp me goed: ik heb me niet ontpopt tot belangenbehartiger van pluimveehouders. Belangenbehartiging is de taak van LTO en NVP waarmee we heel goed hebben samengewerkt."